

A large, stylized pencil is the central focus, oriented diagonally from the bottom-left to the top-right. The pencil is wrapped in several loops of barbed wire, which is depicted as a dark, spiky line. The pencil has a hexagonal body and a sharp, dark tip. The background is a solid dark gray.

Imre Kertész Tasfiye

3. BASKI
Çeviri: ERSEL KAYAOĞLU

♥ can
modern

IMRE KÉRTESZ

TASFIYE

Can Modern

Tasfiye, Imre Kértész

Çeviri: Ersel Kayaoğlu

Bu eserin orijinal ilk baskısı *Felszámolás (Liquidation)* adıyla yapılmıştır.

© 2003, Imre Kertész

© 2006, Can Sanat Yayınları A.Ş.

Bu eserin Türkçe yayın hakları Onk Ajans Ltd. Şti. ve Rowohlt Berlin Verlag GmbH, Reinbek bei Hamburg aracılığıyla alınmıştır.

Tüm hakları saklıdır. Tanıtım için yapılacak kısa alıntılar dışında yayıncının yazılı izni olmaksızın hiçbir yolla çoğaltılamaz.

1. basım: 2006

3. basım: Temmuz 2021, İstanbul

Bu kitabın 3. baskısı 500 adet yapılmıştır.

Dizi editörü: Cem Alpan

Editör: Şebnem Sunar

Düzeltili: Mert Tokur

Mizanpaj: Bahar Kuru Yerek

Kapak tasarımı: Utku Lomlu / Lom Creative (www.lom.com.tr)

Baskı ve cilt: Arı Matbaası

Davutpaşa Cad. Emintaş Kâzım Dinçol San. Sit. No: 81/39,

Topkapı, İstanbul

Sertifika No: 44009

ISBN 978-975-07-3703-9

CAN SANAT YAYINLARI

YAPIM VE DAĞITIM TİCARET VE SANAYİ A.Ş.

Maslak Mah. Eski Büyükdere Cad. İz Plaza, No: 9/25 Sarıyer/İstanbul

Telefon: (0212) 252 56 75 / 252 59 88 / 252 59 89 Faks: (0212) 252 72 33

canyayinlari.com/9789750737039

yayinevi@canyayinlari.com

Sertifika No: 43514

IMRE KÉRTESZ
TASFIYE

ROMAN

2002 NOBEL EDEBİYAT ÖDÜLÜ

Çeviri

Ersel Kayaoğlu

♥can

Imre Kertész'in Can Yayınları'ndaki diğer kitapları:

Kadersizlik, 1999

Doğmayacak Çocuk İçin Dua, 2001

Fiyasko, 2004

Polisiye Bir Öykü, 2006

Dosya K., 2010

İMRE KERTÉSZ, 1929'da Budapeşte'de doğdu. İlkgençliğinde Nazilerin Auschwitz ve Buchenwald toplama kamplarında tutulduktan sonra özgürlüğüne kavuştu. 1948'de *Világosság* gazetesine girdi. 1953'te serbest yazar olarak çalışmaya başladı. *Kadersizlik* üzerinde on yıl süren çalışması boyunca geçimini tiyatro oyunları ve müzikaller yazarak sağladı. Macaristan Devlet Yayınları kitabı basmayı reddetti, roman 1975'te küçük bir yayınevinden çıktı. Kertész çeşitli türlerde ürünler vermesinin yanı sıra Freud, Nietzsche, Canetti, Hofmannsthal ve Wittgenstein'i Macarcaya kazandırdı. Toplu eserleri 1995'te Brandenburg Ödülü'nü, çevirileri 1996'da Gundolf Ödülü'nü aldı. 2002'de Nobel Edebiyat Ödülü'nü kazandı. 2004'te Goethe Madalyası'yla onurlandırılan, 2005'te ise Berlin Özgür Üniversitesi tarafından fahri doktor unvanına değer görülen Kertész, 2016'da hayatını kaybetti.

ERSEL KAYAOĞLU, 1969'da Bursa'da doğdu. İlk ve orta öğrenimini Almanya'da tamamladı. Daha sonra İÜ Alman Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı'ndan mezun oldu ve aynı anabilim dalında yüksek lisans ve doktora çalışması yaptı. Halen İÜ Edebiyat Fakültesi Batı Dilleri ve Edebiyatları Bölümü'nde doçent olarak görev yapan Kayaoğlu'nun Ernst Jünger, Michael Krüger, Ingrid Noll, Imre Kertész, Hans Magnus Enzensberger, Hans Sarkowicz'ten yaptığı çeviriler dışında *Medyalararasılık* adlı bir çalışması da var.

Magda için

“Sonra dönüp eve girdim ve yazdım:
gece yarısı. Yağmur camlara vuruyor.
Gece yarısı değildi. Yağmur yağmıyordu.”

Beckett, *Molloy*

Adamımızı, yani bu öykünün kahramanını, Keserü diye adlandıralım. Kafamızda bir insan ve ona uygun bir isim tasarlıyoruz. Ya da tersine: İsmi ve sonra da ona bir insanı buluyoruz. Aslında tüm bunları yapmayabiliriz de; çünkü adamımız, yani bu öykünün kahramanı, gerçekte de Keserü adında biri.

Babasının adı da buydu.

Hatta büyükbabasının.

Keserü bunun sonucunda nüfus kütüğüne Keserü adıyla kaydedilmişti: Demek ki gerçek bu, ki bundan –yani gerçekten– son zamanlarda Keserü artık pek hoşlanmıyordu. Son zamanlarda –biten bin yılın son yıllarından birinde, diyelim ki, şöyle 1999 baharının başlarında, güneşli bir sabah– gerçek, Keserü için problematik bir kavrama, fakat daha da kötüsü, problematik bir *duruma* dönüşmüştü. Bu, –Keserü'nün en içten hissine göre– en çok da gerçeklikten yoksun olan bir durumdu. Bir şekilde bu sözcüğü kullanmak zorunda kaldığında Keserü hemen “gerçek denen” diye eklemeye bulunuyordu. Fakat bu oldukça zavallı bir tatmindir, Keserü'ye yeterli de gelmiyordu.

Keserü, son zamanlarda çoğu kez olduğu gibi, daire-sinin penceresinde dikiliyor ve aşağıya, sokağa bakıyor-

du. Bu sokak Budapeşte'nin sıradan ve gündelik sokaklarının en sıradan ve en gündelik görünümüne sahipti. Çerçöp, yağ ve köpek dışkısıyla kirlenmiş kaldırımında arabalar park etmişti, arabalarla cüzamlı bina duvarları arasındaki metre genişliğindeki boşluklarda en sıradan ve en gündelik yayalar işlerinin peşinde yürüyorlardı, yüzlerindeki düşmanca ifade karanlık düşüncelere işaret ediyordu. Bunlardan bazıları, belki aceleyle, tek sıra ilerleyen konvoyu sollamak için kaldırımdan iniyordu; fakat sırayı bozabilecekleri yönündeki bu saçma umutları kısa süre sonra nefret dolu koca bir kornalar korosu tarafından boşa çıkartılıyordu. Karşıdaki meydanın banklarına –tahtaları henüz sökülmemiş olanlara– semtin evsizleri torbalarıyla, poşetleriyle ve pet şişeleriyle yerleşmişti. Birbirine karışmış sakalın üstünde koyu kırmızı örme bir kukuleta parlıyordu, aşağı sarkan püskül vahşi yüz kıllarının etrafında neşeyle sallanıyordu. Başında kırışık bir subay beresi olan bir adamın düğmeleri çalınmış, ağır, solmuş kışlık paltosunu kışkırtıcı biçimde rengârenk çiçeklerle süslenmiş ipek bir kurdele sarıyordu, herhalde bir kadın sabahlığının eski bir ögesi idi bu. Bir çiftçi pantolonundan boğumlu kadın ayakları yamuk basılmış gümmüş rengi gece ayakkabıları içinde çıkıyor; biraz ötede, dizlerini kendine çekmiş, katatonik hareketsizlik halinde tanımlanamayan bir kişi kurumuş dar çim şeridinin üstünde, bir yığın paçavra gibi, alkol ya da uyuşturucu etkisiyle, belki her ikisiyle birden yere serilmiş yatıyordu.

Evsizleri izlediği sırada Keserú yine evsizleri izlediğinin farkına vardı. Kuşkusuz Keserú son zamanlarda evsizlere çok fazla dikkat harcıyordu. Zaten değersiz olan zamanından koca yarım saatleri, karşısındaki müstehcen görüntüden hiçbir şekilde kendini alamayan bir gözetleyicinin tutkusuyla, pencerede boşa geçirecek durumdaydı. Üstelik bu gözetleme davranışına Keserú'de suçluluk

duygusu eşlik ediyordu, bu da sonunda iğrenç bir sıkıntıya, varoluş korkusuna ulaşan tiksindirici çekim gücüne ulaşıyordu. Bu sıkıntı onun içinde apaçık biçimde belirdiği anda Keserü, sanki gizemli davranışları daha da gizemli olan hedefine ulaşmış gibi, neredeyse tatmin olmuş halde pencereden uzaklaştı ve üzerinde, sayfaları açılmış ve ölmüş kuşlar gibi yayılmış değişik müsveddelerin bulunduğu çalışma masasının başına geçti.

Keserü son zamanlarda kendisinde, denilebilirdi ki bilgisi ve onayı olmaksızın, evsizlere karşı oluşmuş olan saplantılı ilişkinin tedirgin eden bir yanının olduğunu farkındaydı. Aslında bu ona bir hastalık gibi acı çektiriyordu. Artık pencereye gitmeme kararından fazlası gerekmezdi. Ya da yalnızca evi havalandırmak ya da başka pratik işler için oraya gitme kararını alması gerekirdi. Fakat o zaman kendisini birden tekrar pencerede evsizleri gözetlerken yakalıyordu.

Keserü bu tuhaf tutkunun arkasında açıklanabilir herhangi bir anlamın bulunmasından kuşkulanıyordu. Evet, bu anlamı kavramayı başarabilirse, yaşamını daha iyi anlayacağı duygusuna kapılmıştı, ki yaşamını son zamanlarda artık anlamıyordu. Bir zamanlar neredeyse elle tutulabilir bir sabitlik olarak bildiği şahsiyetinden kendisini son zamanlarda uçurumların ayırdığı duygusuna kapılmıştı. Hamlet sorusu Keserü için olmak ya da olmamak değil, var mıyım, yoksa yok muyum şeklindeydi.

Göründüğü kadarıyla Keserü masanın üstünde duran müsveddelerden birinin sayfalarını kafası dağınık bir halde çeviriyordu. Oldukça kalın bir tomardı, bir oyun müsveddesiydi. Kapak sayfasında *Tasfiye* başlığı, sonra da tür tanımlaması *Üç Perdelik Komedi*. Altında ise: "Olay 1990 yılında Budapeşte'de geçer." Keserü ilk sayfayı çevirmek üzere iki parmağının arasında almıştı bile, ama sonra kendisini olayın geçtiği mekânın betimlemesinin ona sunduğu kuşkuyla eğlenceye bıraktı:

Zavallı bir yayınevinde zavallı bir editörler odası, yıkık dökük duvarlar, sallanan kitaplıklar, raflara konulmuş kitapların arasında koca boşluklar, toz, bakımsızlık: Taşınmaya ilişkin bir işaret bulunmamasına rağmen, yine de her yerde taşınma eylemine özgü karmakarışık bir geçicilik egemen. Odada dört çalışma masası, dört çalışma yeri. Masalarda daktilolar, bazıları kılıf altında, yanlarında üst üste yığılı kitaplar, dergiler, müsvedde dosyaları, belgeler. Avluya bakan pencereler. Arkada koridora açılan bir kapı. Uzaktan bir yerden sabah güneşinin ışınları, burada, zavallı editörler odasında, zavallı suni bir ışık.

Odada Kürti, karısı Sára ve Dr. Obláth vardır. Bekleyen insanlar misali kaybolmuş halde bir çalışma masasının etrafında oturmaktalar, sonradan anlaşılır ki, bu Keserü'nün masasıdır.

Keserü'yü okuma hırsı, yaşamını kötü bir alın yazısı gibi belirleyen o tuhaf çılgınlık sardı. Oyunun giriş diyalogunu seviyordu:

KÜRTİ

İtici. İğrenç. Mide bulandırıcı. Bütün bu ev. Bir zamanlar bu benim sarayımdı, eğer bilmiyordusanız. Bu merdivenler. Bu oda. Buradaki her şey.

OBLÁTH

(Sára'ya) Neden söz ettiğini anlıyor musun?

SÁRA

Canı sıkılıyor.

OBLÁTH

Benim de canım sıkılıyor. Senin de canın sıkılıyor.

SÁRA

Ama o radikal biçimde sıkılıyor. Bu artık onun son radikalizmi. Büyük zamanlardan onda kalan şey. Can sıkıntısı. Onu, tüyleri birbirine karışmış, arada bir birilerinin üstünde salınan, ısırın bir köpek gibi her yere beraberinde götürüyor.

KÜRTİ

Bizi saat on bir için buraya çağırıyorlar...

SÁRA

(Sakinleştiren, sanki bir çocukla konuşuyormuş gibi neredeyse yalvaran bir sesle) Hiç kimse bizi buraya “çağırmadı”. Keserü malzememizi yayınevine getirmemizi rica etti. Mümkünse on bir civarında.

KÜRTİ

Saat on bir buçuk. Ne gelen var ne giden. Bu sizi tabii ki rahatsız etmiyor. Burada oturuyor ve kabulleniyorsunuz, bu ülkede her şeyin kabullenildiği gibi. Her dolandırıcılığın, her yalanın, her adam öldürmenin. Sizin öldürülmenizin ardından girişilecek adam öldürmeyi bile şimdi kabullendiğiniz gibi.

Keserü kahkaha attı. Daha doğrusu karakteristik kısa bir ses çıkardı, son zamanlarda bu onda gülmek anlamına geliyordu. Bu ses bir bakıma mideden yükseliyor ve kulağa kahkahadan çok kızgın bir soluklanma gibi geliyordu. Sevinç ya da neşe de bu sesin içinde seçilebiliyordu en azından. Müsveddenin sayfalarını çevirmeye devam etti, ta ki bakışı yalnızca reji talimatına takılmayınca dek:

Keserü hızla içeri girer, koltuğunun altında kalın bir dosya.

2002’de Nobel Edebiyat Ödülü’ne değer görülen Imre Kertész, ilkgençlik çağında Nazilerin toplama kamplarının vahşetini yaşamış bir yazar. Türk okurlarınının *Kadersizlik*, *Fiyasko* ve *Doğmayacak Çocuk İçin Dua* adlı romanlardan oluşan yarı otobiyografik üçlemesiyle tanıdığı Macar yazar, *Tasfiye* adlı romanında, Auschwitz Kampı’nda dünyaya gelmiş bir yazarın intiharla sonlanan yaşamöyküsünü anlatıyor. Dostlarının, yazarın belgeleri arasında buldukları “Tasfiye” adlı üç perdelik komedi, intiharın gizlerini açığa çıkaracak mıdır? Imre Kertész’in *Tasfiye*’si, yalnızca soykırımın değil, aynı zamanda insanlığı insanlıktan çıkararak tüm baskı yönetimlerini yaşamış olanların ruh yaralarının da romanı. *Kadersizlik*’le ünü tüm Avrupa’ya yayılan Imre Kertész, bir kez daha benzersiz bir romanla karşımızda.

#ikincidünyasavaşı #toplamakampı #nazizm #yaşamöyküsü
#intihar #soykırım

 can

canyayinlari.com | f | | canyayinlari

roman

ISBN: 978-975-07-3703-1

9 789750 737039